

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

21.06.2018 ел

КАРАР

№ 10

«Татарстан Республикасы Зэй муниципаль районының Бигеш авыл жирлеген муниципаль программаларын эшләү, гамәлгә ашыру һәм аларның нәтижәләгән бәяләү тәртибен раслау турында»

Россия Федерациясе Бюджет кодексының 179 маддәсе, «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрдәгә 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә Бигеш авыл жирлеген муниципаль программаларының нәтижәләгән һәм нәтижәләгән арттыру максатларында

кара бирәм:

1. Татарстан Республикасы Зэй муниципаль районының Бигеш авыл жирлеген муниципаль программаларын эшләү, гамәлгә ашыру һәм аларның нәтижәләгән бәяләү тәртибен кушымта нигезендә расларга.

2. Әлеген карарны «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәгә муниципаль районның рәсми сайтында һәм Татарстан Республикасының хокукый мәгълүмат порталында урнаштырырга.

3. Карарның үтәлешен тикшереп торуну үз өстемдә калдырам калдырам.

**Башкарма комитет
житәкчесе**

И.Р.Вәлиев.

Приложение № 1
к постановлению Исполнительного
комитета Бегишевского
сельского поселения
Заинского муниципального района
от 21.06.2018 г. №10

Татарстан Республикасы Зэй муниципаль районының Бигеш авыл жирлеге муниципаль программаларын эшләү, гамәлгә ашыру һәм аларның нәтижелелеген бәяләү тәртибе

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Муниципаль программаларны эшләү, тормышка ашыру һәм аның нәтижелелеген бәяләүнең әлеге тәртибе (алга таба - тәртип) Россия Федерациясе Бюджет кодексы, "Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 06 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә эшләнгән.

1.2. Әлеге тәртиптә муниципаль программа дигәндә, жирле бюджет акчалары исәбеннән гамәлгә ашырыла торган программа аңлашыла, аны гамәлгә ашыруда Татарстан Республикасы Зэй муниципаль районы Бигеш башкарма комитеты (алга таба - муниципаль программа) катнаша, ул авыл жирлеген (алга таба – жирлек) муниципаль, икътисадый, экологик, социаль һәм мәдәни үстерү өлкәсендә системалы проблемаларны нәтижелә хәл итүне тәмин итә торган житештерү, социаль-икътисадый, оештыру-хужалык һәм башка чаралар комплексын гамәлгә ашыруның бурычлары, ресурслары һәм сроклары буенча үзара бәйләнешле.

1.3. Муниципаль программа кысаларында конкрет бурычларны хәл итүгә юнәлдерелгән берничә ярдәмче программаны үз эченә алырга мөмкин. Муниципаль программаны ярдәмче программаларга бүлү хәл ителә торган проблемаларның масштаблылыгыннан һәм катлаулылыгыннан, шулай ук аларны хәл итүне рациональ оештыруның зарурлыгыннан чыгып гамәлгә ашырыла.

1.4. Муниципаль программаларны эшләү һәм гамәлгә ашыруны методик яктан тәмин итү һәм координацияләү әлеге тәртип нигезендә гамәлгә ашырыла.

1.5. Муниципаль программаларны гамәлгә ашыру сроклары муниципаль программалар кысаларында хәл ителә торган проблемаларга, көтелә торган нәтижеләргә һәм ресурс мөмкинлекләренә карап билгеләнә.

Муниципаль программалар гамәлгә ашыру сроклары буенча түбәндәгечә бүленә:

- кыска сроклы (1 - 2 ел),
- уртача сроклы (3 - 5 ел),
- озак сроклы (6 – 10 ел һәм аннан да күбрәк).

Муниципаль программаларны эшләү һәм раслау әлеге тәртипкә 1 нче

кушымта нигезендә гамәлгә ашырыла һәм түбәндәге төп этапларны үз эченә ала:

- муниципаль программа проектын эшләү;
- муниципаль программа проектын килештерү;
- муниципаль программа проектына экспертиза үткөрү, шул исәптән бәйсез экспертларга мөрәжәгать итеп (кирәк булганда);
- муниципаль программаны раслау.

2. Муниципаль программаны формалаштыру

2.1. Муниципаль программа түбәндәге бүлекләрдән тора:

- әлеге тәртипкә 2 нче кушымта нигезендә форма буенча муниципаль программаның паспорты;
- муниципаль программаны хәл итүгә юнәлдерелгән проблеманың характеристикасы;
- муниципаль программаның төп максатлары һәм бурычлары, аны гамәлгә ашыру срокларын һәм этапларын, ярдәмче программаларның, программа чараларының исемлеге һәм кыскача тасвирламасы, шулай ук программаның максатлары, бурычлары, ярдәмче программалары һәм чаралары киселешендәге нәтижәне бәяләү индикаторлары күрсәтелгән;
- муниципаль программаны ресурслар белән тәмин итүне нигезләү;
- программа белән идарә итү механизмын үз эченә алган муниципаль программаны тормышка ашыру механизмы;
- муниципаль программаның икътисадый, социаль һәм экологик нәтижәләлеген бәяләү;
- муниципаль программаның бюджет нәтижәләлеген бәяләү.

2.2. Муниципаль программа бүлекләренең эчтәлегенә түбәндәге таләпләр куела.

Муниципаль программаның беренче бүлегендә проблемалар исемлеге һәм аларны нигезләү, аның барлыкка килү сәбәпләрен анализлау, нигезләү дә керә.

Муниципаль программаның икенче бүлегендә программаның максатлары һәм бурычлары, муниципаль программа бурычларын хәл итү һәм куелган максатларга ирешү өчен гамәлгә ашырырга тәкъдим ителә торган Ярдемче программалар һәм чаралар исемлеге, һәр чараны гамәлгә ашыру өчен кирәкле ресурслар (финанслау чыганаclarы киселешендә) һәм вакытлары, шулай ук максатлар һәм бурычлар киселешендә программа нәтижәләрен бәяләү индикаторлары күрсәтелгән булырга тиеш.

Программа максатларына куела торган таләпләр:

- үзенчәлек (максатлар муниципаль программаның муниципаль заказчылары компетенциясенә туры килергә тиеш);
- казанышларга ирешү (максатлар мөмкин кадәр житдирәк булырга тиеш);
- үлчәмлелек (нәтижәләрне тикшерү мөмкинлеге булырга тиеш);
- билгеләнгән сроклар белән килештерелү (муниципаль программаны гамәлгә ашыру максатларына ирешү сроклары һәм этаплары, тиешле максатларны билгеләп, билгеләнергә тиеш).

Бүлек программаның формалаштырылган максатларына ирешү өчен

куелган бурычларны хэл итү зарурлыгын нигезләү һәм бурычларны хэл итү һәм программаны тормышка ашыру срокларын нигезләү, һәр этап өчен максатлар һәм бурычлар киселешендә индикаторларның фаразланган күрсәткечләрән, шулай ук муниципаль программаны гамәлгә ашыруны вакытыннан алда туктату шартларын күрсәтеп, үз эченә алырга тиеш.

Муниципаль программаның максатлары, бурычлары, чаралары кысаларында нәтижәләрне бәяләү индикаторлары турында күрсәткечләр элге тәртипкә кушымта нигезендә 3 нче формада китерелә.

Муниципаль программаның өченче бүлегендә программаны тормышка ашыру өчен кирәкле ресурслар белән тәмин итүнең елларга һәм финанслау чыганаclarына бүленеп нигезләнүе булырга тиеш.

Моннан тыш, бүлек программа чараларын гамәлгә ашыру өчен бюджеттан тыш акчаларны һәм муниципаль берәмлекләр бюджетларын жәлеп итү мөмкинлегенә яисә мөмкин булмауның нигезләнешен һәм элге акчаларны жәлеп итү механизмарын тасвирлауны үз эченә алырга тиеш. Муниципаль программаның дүртенче бүлегенә карата төп таләпләр элге тәртипнең 5 бүлегендә бәян ителгән.

Муниципаль программаның бишенче бүлегендә программаны гамәлгә ашырганда барлыкка килергә мөмкин булган социаль, икътисадый һәм экологик нәтижәләрне тасвирлау, муниципаль программаның бюджет нәтижәлелеген бәяләү булырга тиеш.

2.3.Муниципаль программада катнашучылар муниципаль программа проектын алар тарафыннан гамәлгә ашырыла торган төп чараларга (чараларга) һәм(яки) ярдәмче программаларга кагылышлы өлешендә килештерәләр. Ярдәмче программаны муниципаль программа проектына кертү бары тик ярдәмче программаның заказчысы вәкиле белән генә килештерүне таләп итә (берничә заказчы вәкиле булганда - ярдәмче программа координаторы белән).

3. Муниципаль программаны тикшерү һәм бәяләү

3.1.Муниципаль программа проектын авыл жирлеге башкарма комитеты, түбәндәгеләрне исәпкә алып, бәяли:

- программа чараларының нигезлелеге, комплексы һәм экологик куркынычсызлыгы, аларны тормышка ашыру сроклары;

- финанслау күләмнәренә нигезле булуы;

- муниципаль программаны тормышка ашыру өчен бюджеттан тыш акчалар жәлеп итү;

- муниципаль программаны тормышка ашыру механизмының нәтижәлелеге;

- тулаем алганда, муниципаль программаның социаль-икътисади нәтижәлелеге, программаны тормышка ашыруның көтелгән соңгы нәтижәләре һәм аның жирлек халкының тормыш сыйфатын бәяләүгә йогынтысы.

3.2.Муниципаль программалар проектлары, аларны бәяләгәннән соң, жирлек башкарма комитеты, кирәк булганда, тиешле махсуслаштырылган

(билгеле бер өлкәдә махсус белем таләп итә торган мәсьәләләрне тикшерү) һәм бәйсез экспертиза узарга тиеш.

Экспертиза барышында муниципаль программалар проектларының әлеге тәртиптә каралган таләпләргә туры килүе билгеләнә, кирәк булган очракта, муниципаль программалар проектларын эшләп бетерү буенча тәкъдимнәр формалаштырыла.

Махсуслаштырылган һәм бәйсез экспертиза нәтижәләре муниципаль программа проекты буенча карарны караганда һәм кабул иткәндә исәпкә алына.

4. Муниципаль программаны финанслау

4.1. Расланган муниципаль программалар жирле бюджет һәм бюджеттан тыш чыганаclar хисабына тормышка ашырыла.

4.2. Муниципаль программада федераль һәм республика бюджеты акчалары каралырга мөмкин.

4.3. Муниципаль программаларны гамәлгә ашыру өчен махсус фондлар төзелергә мөмкин. Әлеге фондларга жиберелә торган акча чыганаclarы түбәндәгеләрдән гыйбарәт: предприятиеләр һәм оешмалар карамагында кала торган табыш, жирлекнең бюджет һәм бюджеттан тыш акчалары һәм башкалар.

5. Муниципаль программаны тормышка ашыру белән идарә итү һәм аның үтәлешен контрольдә тоту

5.1. Муниципаль программаны гамәлгә ашыру белән идарә итү формалары һәм методлары муниципаль заказчы тарафыннан билгеләнә.

Программада муниципаль заказчы-координаторның муниципаль программаны гамәлгә ашыру турында мәгълүмат тапшыру сроклары һәм күләмнәре өлешендә үзара хезмәттәшлеге чагылырга тиеш.

Муниципаль программаны тормышка ашыру, гамәлдәге законнар нигезендә, программаның муниципаль заказчысы һәм программа чараларын башкаручы белән төзелгән муниципаль контрактлар (шартнамәләр) нигезендә гамәлгә ашырыла.

5.2. Муниципаль программаны башкаручы, чираттагы финанс елына муниципаль программаны тормышка ашыруга бүлөп бирелә торган финанс чараларын исәпкә алып, ел саен максатчан индикаторларны, программа чараларын тормышка ашыру чыгымнарын, муниципаль программаны тормышка ашыру механизмын һәм аны башкаручыларның составын тәгаенли.

5.3. Муниципаль программага яңа ярдәмче программаларны кертү һәм аларны раслау муниципаль программаларны эшләү һәм гамәлгә ашыру өчен билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

5.4. Муниципаль программаларны башкаручылар авыл жирлегә башкарма комитетына программаларны тормышка ашыру һәм финанс чараларын куллануның нәтижәлелеге турында мәгълүмат жиберәләр.

Жыелма хисапка бер ел эчендә үтәлмәгән чаралар турында мәгълүмат кушылырга тиеш.

5.5. Еллык хисап 4 нче кушымтада күрсәтелгән форманы тутырып

статистик мэгълүмат һәм түбэндәге бүлекләрдән торган аналитик мэгълүматны үз эченә ала:

- а) хисап чорында ирешелгән конкрет нәтижәләр;
- б) билгеләнгән срокларда башкарылган һәм үтәлмәгән (сәбәпләрен күрсәтеп) чаралар исемлеге;
- в) муниципаль программаны гамәлгә ашыру барышына йогынты ясаган факторларны анализлау;
- г) чараларны үтәү өчен бюджет ассигнованиеләреннән һәм башка чаралардан файдалану турында белешмәләр;
- д) муниципаль заказчы тарафыннан муниципаль программага кертелгән үзгәрешләр турында мэгълүмат.

План һәм фактик күрсәткечләр арасында сизелерлек аермалар булган очракта, муниципаль программаларның нәтижәлегенә күрсәткечләренә анализ ясала. Анализ вакытында муниципаль заказчы йогынты ясый алган эчке факторлар да, муниципаль заказчыга бәйле булмаган тышкы факторлар да аерылып билгеләнә.

6. Муниципаль программаларның нәтижәлелеген бәяләү

6.1. Муниципаль программаны гамәлгә ашыруның нәтижәлелеген бәяләү түбәндәгеләр нигезендә башкарыла:

1) тулаем алганда, муниципаль программаның бурычларын үтәү һәм максатларга ирешү дәрәжәсен бәяләү, түбәндә күрсәтелгән 1 таблицасындагы формула буенча, муниципаль программаның ирешелгән индикатор күрсәткечләрен пландагы күрсәткечләр белән чагыштырып башкарыла:

$$C_d = 3f / 3p * 100\%$$

биредә:

C_d - максатларга ирешү дәрәжәсе (бурычларны хәл итү);

$3f$ - дәүләт программасы индикаторының (күрсәткеченең) факттагы күрсәткече;

$3p$ - муниципаль программа индикаторының (күрсәткеченең) пландагы әһәмияте (үсеш тенденциясе булган күрсәткечләр (индикаторлар) өчен)яисә

$C_d = 3p / 3f * 100\%$ (үсеш тенденциясе булган индикаторлар (күрсәткечләр) өчен, күрсәткечләренә киметү);

2) планлаштырылган чыгымнарның дәрәжәсе һәм жирле бюджет акчаларын һәм муниципаль программаның ресурслар белән тәмин итүче башка чыганаclarын нәтижәле файдалану дәрәжәсе тәңгәллеге- муниципаль программаның тулаем һәм ярдәмче прораммаларның фактта һәм планда булган финанслау күләмнәренә, һәм ярдәмче прораммаларның тулаем (төрле дәрәжәгә бюджетлар, бюджеттан тыш чыганаclar) барлык ресурс белән тәмин итүче чыганаclarдан да фактта һәм планда булган финанслау күләмнәренә тәңгәллеген чагыштырып, түбәндәге формула буенча исәпләнә:

$$U_f = F_f / F_p * 100\%$$

биредә:

U_f - муниципаль программаның (подпрограмманың)төп чараларын

тормышка ашыруны финанслау дәрәжәсе;

Фф - муниципаль программа (подпрограмма) чараларын тормышка ашыруга юнәлдерелгән финанс ресурсларының факттагы күләме;

Фп - тиешле хисап чорына муниципаль программаны (подпрограмманы) тормышка ашыруга финанс ресурсларының план күләме;

3) ярдәмче программаларның төп чараларын башкаруның турадан-туры нәтижәсе булган факт һәм, һәр елны муниципаль программаны гамәлгә ашыру планнарыннан чыгып, план күрсәткечләрен елларга бүлеп чагыштыру нигезендә муниципаль программаларны гамәлгә ашыру чараларының дәрәжәсе (турыдан-туры көтелгән күрсәткечләргә гамәлгә ашыру нәтижәләре) билгеләнә.

Муниципаль программалар гамәлгә ашырулычы чираттагы ел башына кадәр җаваплы башкаручы муниципаль программаның (ярдәмче программаларның) һәр күрсәткеченә (индикаторна) муниципаль программаларны гамәлгә ашыруын чагылдырылган түбндәге интерваллар күрсәткечләрен билгели:

- нәтижәлелекнең югары дәрәжәсе;
- нәтижәлелекнең канәгатьләнәрлек дәрәжәсе;
- нәтижәлелекнең канәгатьләнмәслек дәрәжәсе.

Муниципаль программада югары нәтижәлелек дәрәжәсе тиешле елга интервалның түбән чиге планлаштырылган күрсәткечтән (индикатордан) пландагы үсешнең 95 процент күрсәткеченән (индикатордан) башлап; муниципаль программаның канәгатьләнәрлек нәтижәлелек дәрәжәсе тиешле елга планлаштырылган күрсәткечтән интервалның түбән чиге тиешле пландагы үсешнең 75% күрсәткеченән башлап билгеләнә. Муниципаль программаны тормышка ашыруда югары нәтижәлелек дәрәжәсе буларак билгеләнә, әгәр дә:

муниципаль программаның һәм аның ярдәмче программаларының 95 % һәм аннан да күбрәк күрсәткечләре муниципаль программаны югары нәтижәлелек дәрәжәсенә кертү максатлары өченкыйммәтләренә билгеләнгән интервалларына туры килсә;

- муниципаль программаның төп чараларын (Уф) финанслауны гамәлгә ашыру дәрәжәсе кимендә 95% тәшкил итсә, ярдәмче муниципаль программаларның төп чараларын (Уф) финанслау, гамәлгә ашыру дәрәжәсе ким дигәндә 90% тәшкил итсә;

- хисап елына планлаштырылган чараларның кимендә 95% ы тулы күләмдә башкарылганда.

Муниципаль программаны тормышка ашыру канәгатьләнәрлек нәтижәлелек дәрәжәсе буларак билгеләнә, әгәр дә:

- муниципаль программаның һәм аның ярдәмче программаларының югары нәтижәлелек дәрәжәсе планга туры килгән интервал зурлыгының 80% һәм аннан күбрәк күрсәткечләр белән билгеләнсә;

- муниципаль программаның төп чараларын (Уф) финанслауны гамәлгә ашыру дәрәжәсе кимендә 70% тәшкил итсә;

- хисап елында планлаштырылган чараларның кимендә 80% тулы күләмдә үтәлсә.

Әгәр муниципаль программаны гамәлгә ашыру югарыда китерелгән

критерийларга туры килмәсә, аны гамәлгә ашыруның нәтижәлелеге дәрәжәсе канәгатьләнерлек түгел дип таныла. Муниципаль программаларны гамәлгә ашыру һәм аларның нәтижәлелеген бәяләү барышы турында еллык отчет Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләре порталындагы жирлек сайтында урнаштырыла.

6.2. Муниципаль программаларны гамәлгә ашыру мониторингы нәтижәләрен координацияләү һәм алдан карау жирлек башлыгы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

6.3. Жирлек башкарма комитетының күрсәтелгән бәяләү нәтижәләре буенча, элек расланган муниципаль программаның чираттагы финанс елыннан башлап аны туктату яисә үзгәртү кирәклегенә турында, шул исәптән муниципаль программаны гамәлгә ашыруны финанс белән тәмин итүгә бюджет ассигнованиеләре күләмен үзгәртү кирәклегенә турында карар кабул ителергә мөмкин.

6.4. Муниципаль программа параметрларына йогынты ясый торган муниципаль программага үзгәрешләр кертү җаваплы башкаручы инициативасы белән йә жирлек башлыгы йөкләмәләрен үтәү өчен, шул исәптән муниципаль программаларны гамәлгә ашыруны мониторинглау нәтижәләре буенча, әлеге тәртип нигезендә гамәлгә ашырыла.

Приложение № 1
к Порядку разработки,
реализации и оценки эффективности
муниципальных программ
Бигишевского сельского поселения
Заинского муниципального района
Республики Татарстан

Форма № 1

ЭТАПЫ И СРОКИ разработки и утверждения муниципальной программы

Сроки разработки и утверждения муниципальной программы	Этапы разработки и утверждения муниципальной программы
Год, предшествующий принятию бюджета Бигишевского сельского поселения Заинского муниципального района Республики Татарстан на очередной финансовый год	Разработка проекта муниципальной программы
	Согласование проекта муниципальной программы
	Экспертиза проекта концепции муниципальной программы, в том числе независимыми экспертами
	Утверждение муниципальной программы
Год принятия бюджета Бигишевского сельского поселения муниципального района Республики Татарстан на очередной финансовый год	Разработка проекта муниципальной программы
	Согласование проекта муниципальной программы
	Экспертиза проекта муниципальной программы, в том числе независимыми экспертами
	Утверждение муниципальной программы